

programu in svojim načelom in s tem zaigrali tudi spoštovanje širokih slojev.

Naše umenje je, da so ti črni oblaki, ki se zbirajo nad glavo dr. Körberja slabo znamenje za prihodnost Upamo in želimo, da je tako, da se Körberjeva prizadevanja ponesrečijo in da bo tudi to ministerstvo kmalu bankrotno. To moramo želeli toliko bolj, ker sedaj poznamo Körberjeve namene glede nas Slovencev in Hrvatov. Če smo prav podučeni, je ministerski predsednik Körber se napram dr. Ferjančiču izjavil, da sedaj še misliti ni, da bi se narodnostno ali jezikovno vprašanje rešilo tudi za Slovence in Hrvate, češ, da ostane to „*einem späteren Zeitpunkt vorbehalten*“.

Dva letopisa slovenskih posojilnic.

Ako z višjega stališča opazujemo, kako se na slovenskem narodno gospodarstvo razvija, kako Slovenci na tem polju že samostojno, zavedno in energično nastopamo, mora to le veseliti človeka, ki je nepristranski domoljub. Toliko se je na polju narodnega gospodarstva napredovalo, da se je ustanovilo v namen boljših gospodarskih razredov poleg starejših stanovnih zavodov (hranilnic) in poleg starih kmetijskih družeb v novejšem času se skoro kakih 300 gospodarskih zadrug, namreč do 200 posojilnic več kakor 100 pa kmetijskih, obrtnih in sličnih zadrug. Da bi pa vse te zadruge same tudi dobro gospodarile, treba je bilo v ta namen ustanoviti še društva za pouk in nadzorstvo njim samim. Prvo društvo te vrste je bilo „Zveza slovenskih posojilnic“ v Celji, ki je dolgo časa zadostovalo samo, drugo društvo je bilo „Zveza kranjskih posojilnic“ v Ljubljani, ki je bilo nastalo bolj iz političnih motivov, kakor iz djanske potrebe, tretje društvo je „Gospodarska zveza“ v Ljubljani, ki je bilo potrebno za nadzorstvo kmetijskih zadrug, ki so se začele po Slovenskem snovati.

Za prospeh teh društev neposredni in za razvoj zadrug posredno je treba zopet, da se je narodno-gospodarska literatura oživela. In tudi ta ni več majhna. Najnovejši dokaz nam je to, da smo za božično darilo dobili kar dva letopisa slovenskih posojilnic. „Gospodarska zveza“ v Ljubljani je izdala svoj prvi „Letopis za l. 1898“ (sestavil g. Fr. Sajovic) in „Zveza slovenskih“ v Celji svoj „IX Letopis slovenskih posojilnic“ (sestavil Fr. Jošt). Ko smo najprvo le po vrh (natančno in strokovno s ceno prinese „Slovenska zadruga“, glasilo „Centralne posojilnice slovenske“ v Krškem, ogledovali ti lepi deli, nas je napredek teh društev in slovenskih gospodarskih zadrug kar razveselil, kajti obe izvestji prinašati vse polno z velikim trudom nabranega statističnega materiala o slovenskih posojilnicah in o slovenskih gospodarskih, katere ste omejeni društvi vzeli v svojo varstvo, in sicer se je „Zvezi slovenskih posojilnic“ pridružilo že 91 posojilnic, „Gospodarski zvezi“ pa 80 posojilnic in 45 drugih gospodarskih zadrug. V obeh letopisih je poleg nebroja

števil, ki kažejo naše posojilniško gospodarstvo po pregovoru „števila govore“, v obče v lepi luči, tudi veliko besednega pouka, in sicer v IX. Letopisu celjskem takega, ki pojasnuje številke, v obeh pa navodila, kako naj se posojilnice snujejo, kako naj poslujejo itd. V Letopisu „Gospodarske zveze“ je tudi bilo v to stroko spadajočih zakonov. Mi za svojo osebo smo se obeh poročil razveselili, ker boste obe lepo polje slovenskega združništva le pospeševali, vendar moramo odkritosrčno povedati, da smo od Letopisa „Gospodarske zveze“ skrbela izključno ali vsaj v prvi vrsti za kmetijske zadruge katerih pravilni razvoj na prvem mestu bode le Slovincem koristil, zato smo pričakovali, da bode v njenem letopisu veliko govoru o teh nedenarnih zadrugah, ne pa o posojilnicah, za katere že skrbi „Zveza“ v Celji že toliko let z velikim vspehom. Ker je brž, stranka, h kateri spada „Gospodarska zveza“, prijateljica vseh kmetijskih zadrug, zato bi morali organi te stranke z besedo in pismom strokovno in stvarno veliko storiti za to vrsto narodnega gospodarstva. Mi namreč odobrujemo, da se samostalno po Slovenskem razvija denarno gospodarstvo po posojilnicah in hranilnicah, kmetijstvo po kmetijskih družbah in podružnicah, a združniško gospodarstvo pa po kmetijskih in sličnih zadrugah.

Da je ni ne da, bode „Gospodarska zveza“ veliko storila na slednjem polji, t. j. na polji gospodarskega združenja, o tem smo prepričani.

Ali svariti moramo to društvo z ozirom na ta njen letopis, da pri tem, ko ono zida samo na sebi nekako hvalevredno poslopje, ko hoče pospeševati stroko slovenskega narodnega gospodarstva, pri katerem ima itak dovolj dela, ako ga razume, da pri tem ne podira drugih že obstoječih poslopij. — Ali ni mar to podiranje „Zveze slovenskih posojilnic“, tako čislanskega društva, ako vabi „Gospodarska zveza“ k sebi posojilnice, ki so že pri tej zvezi? Ali ne dela baš njen Letopis“ nekako konkurenco celjskemu „Letopisu“? Ali ni bila mar „Zveza kranjskih posojilnic“, katero ste vendar z boljšo „Gospodarsko zvezo“ srečno pokopali le konkurenčna „kopija celjske slovenske Zveze“? Ako bi bil letopis „Gospodarske zveze“ še omenil, da hoče to društvo osnovati še osrednjo zadruge zoper kranjsko kmetijsko družbo, potem bi bil še bolj potrdil našo trditev, da hoče „Gospodarska zveza“ s tem zidati lastno poslopje, da jemlje sosedom (celjski „Zvezi“, kranjski kmetijski družbi) kamen za kamnom iz njihovih že dozidanih poslopij. — In to ni domoljubno! Zidati z lastnimi močmi, je hvalevredno; zidati z materijalom blagih sosedov, ni pošteno, in dobrim sosedom delati konkurenco brez potrebe, ni moralno. — L.

Politični pregled.

Nova vlada. — Wittekovo najprovizornejše vseh ministerstev, kar smo jih kdaj imeli, je po dobre tri tedne trajajočem vladanju odstopilo. Novo ministrstvo je sestavil že